

Torah vanuit een Mussar-perspectief
Parasha Pekudei – Exodus 38:21-40:38
Rabbi Eric S. Gurvis

Deze week komen we aan het einde van het boek Exodus. Ons gedeelte vertelt over het einde van het werk van het bouwen van de

Mishkan. Aan het einde van dit deel heeft Gods *Kavod* / Aanwezigheid de *Mishkan* gevuld en zal nu de Israëlieten begeleiden terwijl ze hun reis van de berg Sinai naar het Beloofde Land voortzetten. Ons gedeelte brengt het eerste bouwproject van ons volk tot een einde (zonder het werk dat als slaven in Egypte is gedaan mee te rekenen.)

Ik kan me voorstellen dat ik niet de enige in onze gemeenschap ben die de taak heeft gehad om iets in elkaar te zetten: een stuk kinderspeelgoed, een meubelstuk en misschien iets nog ambitieuzer. Mijn vrouw en ik bezochten onlangs onze lokale Ikea, het Zweedse meubelbedrijf, om wat spullen voor ons huis te kopen. Ikea binnengaan is altijd ontmoedigend. Ten eerste zijn hun showrooms enorm. Ten tweede, zelfs als je maar op zoek bent naar één specifiek item, is de kans groot dat je met meer weggaat dan je van plan was te kopen. En dan komt het addertje onder het gras: veel van wat ze verkopen moet in elkaar gezet worden, vaak met alleen simpele plaatjes om je wegwijs te maken.

Ik kan me Mozes en de Israëlieten in de woestijn zo voorstellen. Ze hebben alle materialen voor de *Mishkan* verzameld, en nu liggen die voor hen uitgestald op de grond. Ik kan bijna iemand horen vragen: Hebben we wel het juiste aantal bouten? En die kleine houten deuvets? Hebben we alles wat we nodig hebben? Wacht, hebben die karmozijnrode garens de juiste tint karmozijnrood? "Er moet nog wat aan gesleuteld worden" zijn woorden die mijn angst al lang opwekken, en ja, het is echt een onbelangrijke angst binnen het grote geheel.

Ik werd aan deze ervaringen herinnerd toen ik een les bestudeerde van Rabbi Nosson Tzvi Finkel, de Alter van Slabodka in *Ohr HaTzafun* over een regel in de *parasha* van deze week. De Alter hielp me iets op te merken waar ik nog nooit eerder mijn aandacht

op had gericht. Denk eens terug aan recente *parashot*. God heeft Mozes de lijst met materialen en instructies voor de bouw van de *Mishkan* gegeven. We hebben meer dan eens geleerd dat God Mozes beveelt om de heilige taken te geven aan Bezalel, Oholiab en iedereen die God heeft gezegend met *Chochmat lev*, wijsheid van het hart. Maar als we lezen over de laatste stappen in de bouw, lezen we in Exodus 40:18 het volgende:

וַיָּקָם מֹשֶׁה אֶת־הַמִּשְׁכָּן וַיִּתֵּן אֶת־אֲדָנָיו וַיִּשֶׂם אֶת־קַרְשָׁיו
וַיִּתֵּן אֶת־בְּרִיחָיו וַיָּקָם אֶת־עַמֻּדָיו:

Mozes richtte de “Woning” op, plaatste de sokkels, zette de planken erin; bracht de sluitbomen ervoor aan, en zette de pilaren overeind.

Wacht eens even! God geeft Mozes de opdracht om Bezalel, Oholiab en de andere bekwame ambachtslieden met het werk te belasten. En dan, als we het hoogtepunt van de opdracht bereiken, lezen we dat Mozes zelf de bouw uitvoert. Wat is er aan de hand?

In *Ohr HaTzafun* herinnert de Alter ons eraan dat God zegt dat "Mozes . . . in heel Mijn bestel is hij de vertrouweling." (Numeri 12:7) Hij versterkt dit door uit te leggen:

Mozes is zeker naar een hoger niveau gestegen in de gelederen van *Emunah*/Geloof, in de loop van de tijd, na alle gebeurtenissen in Egypte en de Rode Zee, samen met alle kinderen van Israël, iedere keer opnieuw. Inderdaad, onze Wijzen zeiden over hem, dat hij gelijk stond aan zestigduizend van de kinderen van Israël.

Verder commentaar leverend op Mozes' waardigheid in de ogen van de Heilige, stelt de Alter:

Mozes werd vanaf de aarde als het ware verheven tot aan de rand van de hemel. Hij steeg op naar het firmament en versloeg de engelen die tegen hem en zijn waardigheid voor de taak als gewoon mens getuigden. De engelen zeiden tegen de Heilige: "Laat uw glorie in de hemelen gevestigd zijn," [Psalm 8:2].

Toch was Mozes degene die waardig werd bevonden om de Torah van God te ontvangen en deze naar de aarde te brengen.

We weten uit de beschrijvingen, door de rabbijnen, van de debatten tussen God en de engelen dat er onenigheid was over de vraag of mensen überhaupt wel geschapen moesten worden. De engelen worden afgeschilderd als argumenterend tegen Gods bedoeling om mensen te creëren, terwijl God vastberaden is door te stellen dat God deze wereld voor de mensheid heeft geschapen. Het wordt onze taak, als partners met God, om deze te onderhouden en te verbeteren. Dat Mozes, als Gods meest betrouwbare partner, het werk van de bouw van het Heiligdom voltooit om Gods aanwezigheid te midden van het volk te symboliseren, is een verdere verklaring van Gods *Bitachon* / Vertrouwen in Mozes!

De Alter vervolgt:

Bij de bouw van de Tabernakel was Mozes de enige die waardig werd bevonden om het op te richten. Onze Wijzen leren ons: "Alle *chachamim* waren niet in staat om de Tabernakel op te bouwen totdat Mozes kwam en het bouwde.

De Alter wijst ons op *Midrash Tanchuma* waarin de Rabbijnen Bezalel, Oholiab en de andere ambachtslieden afschilderen als dat ze erbij zitten te wachten tot de *Shechinah* op de *Mishkan* neerdaalt en erover zweeft. In de *Midrash* vragen de Wijzen ook: "Waarom waren zij Bezalel, Oholiab en de *chochmei lev* niet in staat om het op te bouwen? Omdat Mozes verdrietig was omdat hij niet had deelgenomen aan de bouw van de Tabernakel."

De Alter verwijst naar de volgende passage:

Er werd tegen Mozes gezegd: "Heb je ons niet gezegd dit en dat te doen?" Hij antwoordde: "Ja, inderdaad." Dus wezen ze op alles wat er was gedaan. Ze zeiden: "Als dat zo is, waarom staat het er dan nog niet? We hebben geprobeerd om Bezalel, Oholiab en de wijzen van hart het te laten opbouwen, maar ze waren niet in staat om dat voor elkaar te krijgen."

Mozes was hierover zeer bezorgd, totdat de Heilige hem vertelde: Mozes, omdat je ongelukkig was over het feit dat je niet hebt meegewerkt aan het werk voor de bouw van de Tabernakel, zijn deze wijzen niet in staat om het op te bouwen. Nu zal Israël weten dat als jij het niet opricht, het nooit zal worden opgezet.

Ten slotte breidt de Alter de les uit naar wat er verder zal gebeuren nu de Tabernakel is opgericht. We lezen in Exodus 40:33-34 - "Nu bedekte de Wolk de tent-der-samenkomsten, en de Glorie van de Eeuwige vulde de Woning." Bovendien, zoals het volgende vers duidelijk maakt, "Mozes kon de tent-der-samenkomsten niet binnengaan, want de Wolk rustte erop en de Glorie van de Eeuwige vulde de Woning." De Alter voegt daar aan toe:

Nadat de Woning was opgericht en niemand er binnen kon gaan omdat "de Glorie van de Eeuwige het vulde," was Mozes de enige die door God werd opgeroepen om de tent-van-samenkomst binnen te gaan, zoals geschreven staat: "En de Eeuwige riep Mozes" (Leviticus 1) en Mozes zou de tent-van-samenkomst binnengaan en uitgaan.

We weten, uit talloze vermeldingen in onze traditie, dat van ons niet wordt verwacht om Mozes te zijn, noch een van de andere grote figuren uit onze lange geschiedenis. Toch wordt ieder van ons opgeroepen om te streven naar de heiligheid en *gadlut* / grootheid die slechts wij kunnen bereiken. Daarom blijven we op het *Mussar*-pad, zodat we ons grootste potentieel kunnen waarmaken. Zoals Rabbi Shlomo Wolbe leert,

Er was nooit iemand zoals jij, en er zal ook nooit iemand zoals jij zijn in de geschiedenis. Ik – met mijn speciale karaktersterktes, mijn specifieke ouders, geboren in een specifieke tijdsperiode en in een bepaalde omgeving... er is een unieke uitdaging die mij wordt opgelegd... de hele wereld wacht erop dat ik datgene verwezenlijk wat mij is opgelegd. Want mijn rol kan niet worden uitgewisseld met iemand anders in de wereld!

VOOR FOCUS:

- Wat beschouw je, vanuit een *middah*-perspectief, als je grootste kracht?
- Hoe kun je deze kracht beter gebruiken om je potentieel te bereiken?
- Ons wordt geleerd dat elk van onze huizen een *Mikdash m'at* is, een klein heiligdom, als een weerspiegeling van de *Mishkan* en

later de Tempel in Jeruzalem. Hoe kun je je sterke punten gebruiken om jouw *Mikdash m'at* te bouwen?